

รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี The Self-Practice Models Based on Principles to Win People's Hearts for School Teachers in Chanthaburi Province

พัชรินทร์ รุจิรานุกูล¹ และ อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์²
Patcharin Rujiranukul¹ and Atchaya Patsat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี และ 2) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยขั้นแรกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .215-.845 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .946 สถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว ขั้นที่สองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรีที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 8 คน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการครองตน 2) หลักการครองคน 3) หลักการครองงาน ผลการตรวจสอบรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ ค่า $\chi^2 = .011$, $df = 1$, $p = .916$, $\chi^2/df = .011$, RMSEA = .000, CFI = 1.000, TLI = 1.000, SRMR = .002

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี มีรูปแบบแนวทางการการปฏิบัติตนที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

คำสำคัญ: รูปแบบ การปฏิบัติตน หลักการครองใจคน ครู

¹ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Department of Social Studies, Faculty of Education Rambhai Barni Rajabhat University

Email : patcharin.r@rbru.ac.th

² ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Department of Psychology and Guidance, Faculty of Education Rambhai Barni Rajabhat University

Email : atchaya.p@rbru.ac.th

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province; and 2) to examine the suitability and possibility of self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province. This study was mixed method research. In the first stage, the quantitative research was used to develop self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province. The research validated confirmatory factors and empirical data using a group of 363 samples by applying Yamane's .05 error formula to determine the sample size. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. The created questionnaire had discrimination per item between .215 - .845, and reliability of the whole questionnaire was .946. The statistic used in the study was the single level confirmatory factor analysis (Single Level CFA). In the second stage, qualitative research was used to examine the suitability and possibility in practice of self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province from 8 senior experts who were school qualified teachers in Chanthaburi Province according to the set criteria gaining from focus group. The data was analyzed by content analysis. The results found that:

1. The self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province consisted of 3 components: 1) self-control, 2) human-administration, and 3) work-management. The examination results of self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province were consistent with the empirical data determining from the statistic used in examining validity of the following models: ($\chi^2 = .011$, $df = 1$, $p = .916$, $\chi^2/df = .011$, $RMSEA = .000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.000$, $SRMR = .002$)

2. The examination results of suitability and possibility of self-practice models based on principles to win people's hearts for school teachers in Chanthaburi Province from senior experts showed that suitability and possibility.

Keywords: Model, Self-Practice, Principles to Win People's Hearts, Teachers

วันที่รับบทความ : 11 ตุลาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ : 2 ธันวาคม 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 21 ธันวาคม 2565

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

คนในสังคมยุคปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องอยู่ด้วยกันเป็นหมู่คณะ จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะต่าง ๆ ทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน เมื่ออยู่ร่วมกันเป็นสังคมใหญ่และสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอยู่ตลอดเวลา บางครั้งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาการละเมิดสิทธิ ปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น (ชินชัย แก้วเรือน, 2558 : 156) ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุมาจากการที่คนเราขาดหลักธรรมอันเป็นเครื่องบำรุงจิตใจให้ตั้งงามหรือสร้างนิสัยที่ดี ทำให้บุคคลปฏิบัติต่อกันไม่เหมาะสมและไม่สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ ในสังคมไทยปัจจุบันเราต้องการบุคคลที่เป็นแบบอย่างซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก

เพราะสังคมปัจจุบันมีสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นยั่วยุให้คนถลำไปในทางเสื่อมเสียเป็นอันมาก โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเยาวชนในสังคมจึงควรมีบุคคลที่สามารถเป็นตัวอย่างด้านการปฏิบัติตนสามารถเป็นต้นแบบที่ดีในสังคมได้

เมื่อก้าวถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน วิชาชีพหนึ่งที่สำคัญให้ความสำคัญและมีความคาดหวังในการเป็นต้นแบบการปฏิบัติตนที่ดี คือ ครู สอดคล้องกับที่ วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และเอนมา อาสนจินดา (2559 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า อาชีพครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่งต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ ครูเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพยกย่องอย่างสูงจากสังคม และขณะเดียวกันสังคมมีความคาดหวังต่อครูว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความดีมีความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนดีทุกด้าน ดังคำกล่าวถึงครูว่าเป็นปูชนียบุคคล คือ บุคคลที่ควรเคารพบูชา เป็นบุคคลที่ต้องรักษาวินัย รวมทั้งจริยธรรมในวิชาชีพอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ครูถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา โดยครูจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่ทั้งความดี ความเก่ง และทันสมัย สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้เรียนและคนในสังคมสามารถดำรงชีวิตที่ดีงามและมีความสุข (สุพรรณ เศรษฐมกุล, 2556 : 1) และปัจจุบันมีภาวะเปี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูจำนวนมาก แต่ถ้าครูไม่มีความรู้ ความตระหนักในจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ก็จะส่งผลทำให้ครูแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนและทำให้การพัฒนาทางการศึกษาไม่เป็นไปในแนวทางที่กำหนดไว้ กล่าวได้ว่า ครูควรมีความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงาม เป็นเรื่องที่สำคัญสมควรให้การสนับสนุนที่ครูควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตน แก่ศิษย์ เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน ในการดำเนินชีวิตทั้งกาย วาจา ใจอย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถครองใจคนให้รักถึงและอยากน้อมนำวิธีการปฏิบัติตนของครูนั้นไปปฏิบัติตาม (วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และเอนมา อาสนจินดา, 2559 : 7)

หลักการครองใจคนจะทำให้บุคคลระลึกนึกถึงและยึดถือเราเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบ ดังนั้นหลักการครองใจคนจึงมีความสำคัญต่ออาชีพครู โดยครูนั้นจะต้องมีความสามารถทั้งในการครองตน ครองคน และครองงาน โดยการครองตนเป็นไปเพื่อการดำเนินชีวิตที่มีเป้าหมาย มีความประพฤติและปฏิบัติตนที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง การครองคนเป็นไปเพื่อการเข้าใจผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับบุคคลรอบตัวได้ มีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นสามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ ส่วนการครองงานเป็นไปเพื่อการสร้างความรักความสามัคคีในองค์กรและการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี (ชินชัย แก้วเรือน, 2558 : 157) ซึ่งการปฏิบัติตนตามหลักการทั้ง 3 นี้ จะทำให้ครูสามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันเป็นไปด้วยดี และเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไปในสังคมที่อยู่อาศัยได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตั้งอยู่ในจังหวัดจันทบุรี เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู จากพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 (2547 : 2-3) มาตราที่ 8 ข้อ 5 ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมครูในจังหวัดจันทบุรี เพื่อนำร่องสู่การขยายผลไปยังพื้นที่บริการจังหวัดอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นการพัฒนาแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบดังกล่าว เพื่อนำไปสู่รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูที่สามารถปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดการสร้างครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

1.2.2 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียน จังหวัดจันทบุรี โดยนำหลักการครองใจคนตามศาสตร์สมัยใหม่และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมในการที่ครู ควรนำมาปฏิบัติ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การครองตน คือ การมีความประพฤติและปฏิบัติตนที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม ควรแก่การยกย่อง 2) การครองคน คือ การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับ และให้ความร่วมมือ 3) การครองงาน คือ การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยมุ่งศึกษาในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (ศึกษาเฉพาะจังหวัดจันทบุรี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา เมื่อพิจารณากรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบการปฏิบัติตนตาม หลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจันทบุรี มีตัวแปรในการวิจัย คือ รูปแบบการปฏิบัติงานตามหลักการครองใจคน มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการครองตน 2) หลักการครองคน และ 3) หลักการครองงาน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คือ ปีการศึกษา 2564 - 2565

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ สำหรับการวิจัย โดยนำหลักการครองใจคนตามศาสตร์สมัยใหม่และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมในการที่ครู ควรนำมาปฏิบัติ 3 องค์ประกอบ มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) การครองตน 2) การครองคน และ 3) การครองงาน โดยประยุกต์จากแนวคิดของ ชินชัย แก้วเรือน (2558 : 158-160)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Design) โดยขั้นแรกเป็นการวิจัย เชิงปริมาณ เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขั้นที่สองเป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรีที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) รายละเอียดมีดังนี้

2.1 ขั้นแรกการวิจัยเชิงปริมาณ (เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนตามสมมติฐานกับข้อมูล เชิงประจักษ์)

2.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (เฉพาะจังหวัดจันทบุรี) จำนวน 1,163 คน ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 1,537 คน ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1,254 คน รวมมีจำนวนทั้งสิ้น 3,954 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (เฉพาะจังหวัดจันทบุรี) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 รวมจำนวน 363 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน (Yamane, 1970: 580-581) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยในขั้นแรกทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และต่อมาทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด

2.1.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อพิจารณากรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี มีตัวแปรในการวิจัย คือ รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

หลักการครองตน การมีความประพฤติและปฏิบัติตน ประกอบไปด้วย คุณธรรมควรแก่การยกย่อง ได้แก่ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและเก็บออม 3) การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาและ 5) การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

หลักการครองคน การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถอุจใจ ให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ ได้แก่ 1) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้มาติดต่องาน 2) ความสามารถในการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม สามารถอุจใจให้เกิดการยอมรับและให้ความช่วยเหลือ 3) ให้บริการแก่ผู้มาติดต่องานด้วยความเสมอภาคและน่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ 4) การเป็นผู้มีความเป็นธรรมทั้งต่อตนเองและผู้อื่นและ 5) การเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมของหมู่คณะทั้งในและนอกหน่วยงาน

หลักการครองงาน การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ 2) มีความรู้ความสามารถและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ

ปรับปรุงงาน 4) ความพึงพอใจในการทำงาน และมีผลงานที่เป็นที่น่าพอใจ และ 5) การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน

2.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบ Likert ชนิด 5 ระดับ และมีการให้คะแนน ตั้งแต่ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121)

ระดับคะแนน	ความหมาย
1.00 – 1.50	แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับน้อย
2.51 – 3.50	แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง
3.51 – 4.50	แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก
4.51 – 5.00	แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด

2.1.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน กำหนดนิยามของตัวแปร และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด นำนิยามตัวแปรที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมาสร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงสร้างข้อคำถามตามโครงสร้างของตัวแปร นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อตามการเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้เกณฑ์ค่า r (Corrected Item – total correlation) ต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า .20 ขึ้นไป (ไพรัตน์ วงษ์นาม, 2547 : 316) และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับแยกตามปัจจัยแต่ละด้าน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alfa coefficient) พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .946 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง .215–.845 แสดงว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์จำแนกได้เล็กน้อยถึงจำแนกได้ดีมาก สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจ สอบความเชื่อมั่น (Reliability) และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

2.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือบันทึกข้อความจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของครูในจังหวัดจันทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนัดหมายวัน-เวลา ในการขอเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 363 คน โดยแบ่งระยะเวลาการเก็บข้อมูลตามความเหมาะสม ซึ่งในแต่ละครั้งก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนอธิบายคำชี้แจงและรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างฟังก่อนตอบแบบสอบถาม เมื่อได้แบบสอบถามครบสมบูรณ์ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

2.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลว่าเป็นโค้งปกติหรือไม่ ตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ความเป็นเอกพันธ์ของการกระจาย และตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่าตัวแปรมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ด้วยการใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity การวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser Meyer Olkin (KMO)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม Mplus 7

2.2 ขั้นที่สองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน จากผู้ทรงคุณวุฒิ)

2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ตัวแทนครูจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (เฉพาะจังหวัดจันทบุรี) จำนวน 2 คน ตัวแทนครูจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 3 คน และตัวแทนครูจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 3 คน ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดขึ้นดังนี้

2.2.1.1 ตัวแทนครูจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (เฉพาะจังหวัดจันทบุรี) จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังนี้

เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีความสนใจในการพัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของครู

2.2.1.2 ตัวแทนครูจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังนี้

เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีความสนใจในการพัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของครู

2.2.1.3 ตัวแทนครูจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังนี้

เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีความสนใจในการพัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของครู

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม 2) แบบบันทึกสาระสำคัญของการสนทนากลุ่ม

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญไปยังผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมส่งประเด็นการสนทนากลุ่มให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มล่วงหน้า 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการนัดหมายการสนทนากลุ่ม จัดเตรียมการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงดำเนินการสนทนากลุ่มในวัน-เวลาที่กำหนด โดยมีประเด็นการสนทนากลุ่ม คือ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ซึ่งก่อนการจัดสนทนากลุ่มผู้วิจัยขออนุญาต

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบันทึกเทปการสนทนากลุ่ม ทำการชี้แจงการเก็บรักษาความลับของข้อมูล ตลอดจนการทำลายข้อมูล อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่างๆ กับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เมื่อดำเนินการสนทนากลุ่มเสร็จสิ้นจึงนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาทำการถอดเทปและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นครูในจังหวัดจันทบุรี ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้ในแบบบันทึกสาระสำคัญของการสนทนากลุ่ม

2.3 การยื่นขอพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการยื่นเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (Rambhai Barni Rajabhat University Institutional Review Board) ก่อนที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง และได้รับเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เมื่อวันที่ 19 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ใบรับรองเลขที่ IRB-25/2564

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

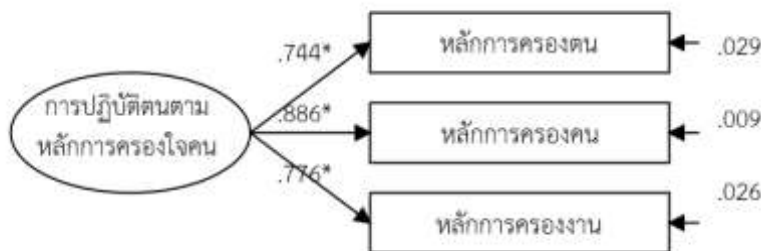
จากการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี มีความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ได้แก่ $\chi^2 = .011$, $df = 1$, $p = .916$, $\chi^2/df = .011$, $RMSEA = .000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.000$, $SRMR = .002$ เป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งมีค่า p มากพอที่จะยอมรับสมมติฐานว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.000 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าเข้าใกล้ 0 และค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน			
	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	Z	R^2
	มาตรฐาน (λ)			
1. หลักการครองตน	.744*	.029	25.953	.553*
2. หลักการครองคน	.886*	.009	98.818	.785*
3. หลักการครองงาน	.776*	.026	29.341	.602*
$\chi^2 = .011$, $df = 1$, $p = .916$, $\chi^2/df = .011$, $RMSEA = .000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.000$, $SRMR = .002$				

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัด (R^2) ที่แสดงถึงสัดส่วนของการแปรผันของตัวชี้วัดที่ถูกอธิบายด้วยตัวแปรแฝง พบว่า มีค่าที่ยอมรับได้ทุกตัวชี้วัด (.553 - .785) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพที่ 2 โมเดลการวัดการปฏิบัติตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามองค์ประกอบ

ผลการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านหลักการครองตน 2) ด้านหลักการครองคน 3) ด้านหลักการครองงาน จำแนกรายด้าน ดังนี้

3.1.1 รูปแบบการปฏิบัติตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองตน คือ การมีความประพฤติและปฏิบัติตามประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง ซึ่งมีจำนวน 20 รูปแบบแนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) มีความวิริยะอุตสาหะในงานหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) มีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จด้วยตนเอง 3) มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค 4) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น 5) รู้จักใช้จ่ายตามควรแห่งฐานะ 6) รู้จักใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เป็นประโยชน์และประหยัด 7) รู้จักมีอัธยาศัยและเก็บออมเพื่อสร้างฐานะตนเองและครอบครัว 8) รู้จักดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม 9) เป็นผู้รักและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้ 10) ประพฤติและปฏิบัติตน อันอาจเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่นโดยทั่วไป 11) เชื้อเฟื่องและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา 12) เป็นผู้ตรงต่อเวลา 13) ละเว้นต่อการประพฤติชั่วและไม่ลุ่มหลงอบายมุข 14) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 15) มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น 16) มีความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีต่อบุคคลอื่น 17) ส่งเสริม สนับสนุนระบบประชาธิปไตยและปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการและรัฐบาล 18) เข้าร่วมในศาสนกิจและทำนุบำรุงศาสนา 19) ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เช่น เสียภาษี เคารพกฎหมาย และ 20) มีความจงรักภักดีและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามพระบรมราโชวาท หรือเข้าร่วมพิธีในโอกาสสำคัญอย่างสม่ำเสมอเป็นกิจวัตรปกติ

3.1.2 รูปแบบการปฏิบัติตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองคน คือ การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดความยอมรับและให้ความร่วมมือ ซึ่งมีจำนวน 19 รูปแบบแนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี 2) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) กล้าและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ 4) มีน้ำใจ ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน 5) ให้ความเห็น ปรีกษา และเสนอแนะในงานที่ตนรับผิดชอบ 6) การมีส่วนร่วมในงานที่รับผิดชอบ 7) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน 8) มีความสามารถในการคิดและเสนอเหตุผล 9) สามารถปฏิบัติงานเต็มที่ตามความรู้ความสามารถ 10) เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น 11) มีความสำนึกและถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องให้บริการ ช่วยเหลือแนะนำในสิ่งที่ติดขัดจนให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ 12) ให้การบริการด้วยความเต็มใจและเสมอภาคกันทุกระดับ 13) มีอัธยาศัยดีเป็นกันเองและสุภาพต่อทุกคน 14) ประพฤติและปฏิบัติตรงหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ วิธีการที่กำหนด 15) ถือประโยชน์ของทางราชการหรือส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 16) ตัดสินวินิจฉัย หรือแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล 17) การให้ความร่วมมือหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น 18) เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องาน และ 19) ให้ความสำคัญ ยกย่อง หรือให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงาน

3.1.3 รูปแบบการปฏิบัติตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองงาน คือ การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมายดีซึ่งมีจำนวน 20 รูปแบบแนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ 2) มีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ได้รับ

ความสำเร็จ 3) สนใจและเอาใจใส่ในงานที่รับผิดชอบ 4) ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน 6) มีความรู้และเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ มติ กฎหมาย และนโยบาย 7) มีความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี 8) มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติงาน 9) รักและชอบที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายด้วยเต็มใจ 10) มีความสามารถในการคิดริเริ่ม หาหลักการแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน 11) มีความสามารถในการปรับปรุงใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 12) มีความสามารถในการทำงานที่ยาก หรืองานใหม่ให้สำเร็จเป็นผลดี 13) มีความกระตือรือร้น ต้องการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ 14) มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละและอุทิศเวลาให้แก่ราชการหรืองานที่รับผิดชอบ 15) ใฝ่รับการยกย่องในความสำเร็จของงาน 16) สามารถปฏิบัติงานในภาวะที่มีข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ หรืออัตรากำลัง 17) การปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน 18) สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องหรือเป็นไปตามความต้องการของส่วนรวม 19) ใช้วัสดุอุปกรณ์ และสาธารณูปโภคได้อย่างประหยัดและเหมาะสม และ 20) ร่วมมือ ช่วยเหลือและประสานงานระหว่างราชการกับประชาชน

3.2 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ผลการตรวจสอบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ดังตัวอย่างความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“จากข้อมูลที่น่าเสนอเกี่ยวกับผลการวิจัยในตอนต้น ผมมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการปฏิบัติตน ตามหลักการครองใจคน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) หลักการครองตน 2) หลักการครองคน 3) หลักการครองงาน รวมแนวทางปฏิบัติที่กล่าวมานั้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 1, 2565, พฤษภาคม 30)

“เห็นด้วยและคิดว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยเฉพาะด้าน หลักการครองคน อันเป็นความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความเมื่อนั้น เราต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ รวมทั้งมีน้ำใจ ช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และอีกหลาย ๆ รูปแบบที่กล่าวมา...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 2, 2565, พฤษภาคม 30)

“เห็นด้วยและคิดว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) หลักการครองตน 2) หลักการครองคน 3) หลักการครองงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 3, 2565, พฤษภาคม 30)

“โดยส่วนตัวคิดว่าถ้าจะได้ใจคนหรือครองใจคนได้นั้น เราต้องครองตนให้ดีเสียก่อน และเห็นด้วยว่า รูปแบบที่เสนอมานี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้ง 3 ด้าน 59 รูปแบบ และเน้นย้ำ ความสำคัญของด้านหลักการครองตน คือ การมีความประพฤติและปฏิบัติตนที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม เช่น มีความวิริยะอุตสาหะในงานหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหา อุปสรรค มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 4, 2565, พฤษภาคม 30)

“เห็นด้วยว่ารูปแบบที่เสนอมานี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และคิดว่าด้านหลักการ ครองคน นอกจากที่ครูท่านที่ 2 กล่าวแล้ว เราควรต้องยอมรับและฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น มีธรรมาภิบาลเป็นกันเองและสุภาพต่อทุกคน การให้ความร่วมมือหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น รวมทั้งต้องให้ความสำคัญ ยกย่อง หรือให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานตรงนี้สำคัญอย่างยิ่ง...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 5, 2565, พฤษภาคม 30)

“การปฏิบัติ ทั้ง 3 ด้าน 59 รูปแบบที่เสนอมานี้ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติจะต้องไปด้วยกัน แม้กระทั่งด้านหลักการครองงาน ที่หมายถึง การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี ซึ่งสำคัญครูจะต้องมีความตั้งใจปฏิบัติงาน สนใจและเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างดี ที่ตนเองมองคิดว่าต้องมีความรักและชอบที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ รวมทั้งต้องมีความขยันหมั่นเพียร เสียสละและอุทิศเวลาให้แก่ราชการหรืองานที่รับผิดชอบ อันนี้แหละยังสำคัญเลย...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 6, 2565, พฤษภาคม 30)

“จากข้อมูลที่น่าเสนอเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เสนอมารูปแบบการปฏิบัติเพื่อครองใจคนนั้น ส่วนตัวในฐานะที่เป็นครูมานาน คิดว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ไม่ใช่เรื่องยากหรือปฏิบัติไม่ได้ แต่ตัวเองจะมองว่าด้านหลักการครองตน เช่น เชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา หรือแม้แต่การเป็นผู้ตรงต่อเวลา ละเว้นต่อการประพฤติชั่วและไม่ลุ่มหลงอบายมุข มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเมตตากรุณาโอ้อ้อมอารีต่อบุคคล เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการครองตนให้ดี...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 7, 2565, พฤษภาคม 30)

“ข้อมูลที่นำเสนอเกี่ยวกับผลการวิจัยในตอนต้น รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ หลักการครองตน จำนวน 20 รูปแบบ หลักการครองคน จำนวน 19 รูปแบบ หลักการครองงาน จำนวน 20 รูปแบบ รวมแล้ว 59 รูปแบบที่กล่าวมานั้น ผมคิดว่ามีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพราะการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน เราต้องครองตนเราให้ดี มีหลักการที่ดีในการครองคน และก็ครองงานได้อย่างดีด้วย เห็นด้วยทุกรูปแบบที่เสนอมานี้...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คนที่ 8, 2565, พฤษภาคม 30)

4. อภิปรายผล

4.1. รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองตน คือ การมีความประพฤติและปฏิบัติตนประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง ซึ่งมีจำนวน 20 รูปแบบแนวทางการปฏิบัติประกอบด้วย 1) มีความวิริยะอุตสาหะในงานหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) มีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง 3) มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค 4) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่น 5) รู้จักใช้จ่ายตามควรแห่งฐานะ 6) รู้จักใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เป็นประโยชน์และประหยัด 7) รู้จักมีธรรมาภิบาลและเก็บออมเพื่อสร้างฐานะตนเองและครอบครัว 8) รู้จักดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม 9) เป็นผู้รักและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้ 10) ประพฤติและปฏิบัติตน อันอาจเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่นโดยทั่วไป 11) เชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา 12) เป็นผู้ตรงต่อเวลา 13) ละเว้นต่อการประพฤติชั่วและไม่ลุ่มหลงอบายมุข 14) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 15) มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น 16) มีความเมตตากรุณาโอ้อ้อมอารีต่อบุคคลอื่น 17) ส่งเสริม สนับสนุนระบบประชาธิปไตยและปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการและรัฐบาล 18) เข้าร่วมใน

ศาสนกิจและทำนุบำรุงศาสนา 19) ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เช่น เสียภาษี เคารพกฎหมาย และ 20) มีความจงรักภักดีและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามพระบรมราโชวาท หรือเข้าร่วมพิธีในโอกาสสำคัญอย่างสม่ำเสมอ เป็นกิจวัตรปกติ สอดคล้องกับที่ ชินชัย แก้วเรือน (2558 : 158) ได้กล่าวไว้ว่า การครองตนเป็นความสามารถในด้านการบริหารจัดการตนเอง มุ่งสู่ผลสำเร็จ การสร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ตนเอง ได้แก่ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและเก็บออม 3) การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และ 5) การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งจากรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองตนที่กล่าวมานั้น สอดคล้องกับที่ บุญชู แสงสุข (2544 : 41) ได้กล่าวไว้ว่า การครองตน คือ การมีหลักหรือแนวประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เกิดคุณงามความดีขึ้นแก่ตน ไม่มีมลทินมัวหมอง และทำงานด้วยความถูกต้อง สอดคล้องกับที่ สุนทร ทองคำ (2544 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า การครองตน คือ การกระทำ รวมทั้งท่าทีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งแสดงออกมาให้ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ในเรื่องของกิริยาท่าทาง ซึ่งไปเป็นในทางที่ถูกต้อง สอดคล้องกับที่ พระภาวนาวิสุทธิคุณ (2546 : 2) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของการครองตน ไว้ว่าหมายถึง การสำรวมระวังรักษาดนให้ดำรงอยู่แต่ในคุณความดี เพื่อให้การดำเนินชีวิตของตนไปในทางที่ดีที่ชอบ สอดคล้องกับที่ พระมหาบุญมี มาลาวิโร (2550 : 19) ได้กล่าวว่า การครองตน หมายถึง การครองชีวิตให้ดำเนินไปตามทางที่ถูกต้องดีงาม การครองตนเป็นศิลปะการปกครองชีวิตให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่ติดขัด ตั้งอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องดีงาม อันจะนำมาซึ่งความสุขและความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 14-16) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติตนของข้าราชการครูด้านการครองตน ครองคน ครองงาน โดยในด้านการครองตน หมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติตนชอบด้วยคุณธรรม ศีลธรรม จรรยาบรรณข้าราชการ เป็นที่ยอมรับของบุคคลในส่วนราชการและสังคม ประกอบด้วย คุณธรรมควรแก่การยกย่อง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือ 1) การพึ่งตนเองขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและอดออม 3) การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และ 5) การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิวพร พิลานนท์ (2555 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านการครองตน การครองคน และการครองงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการครองตน พบว่า ครูควรมีความขยันหมั่นเพียร อดทนในการทำงาน พุดจาสุภาพ ไพเราะ เป็นมิตรกับทุกคน ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่ยุ่งเกี่ยวอบายมุข เป็นกลางทางการเมือง และเป็นแบบอย่างที่ดี

4.2 รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองคน คือ การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ ซึ่งมีจำนวน 19 รูปแบบ แนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี 2) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) กล้าและรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำ 4) มีน้ำใจ ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน 5) ให้ความเห็น ปรีกษา และเสนอแนะในงานที่ตนรับผิดชอบ 6) การมีส่วนร่วมในงานที่รับผิดชอบ 7) ยอมรับและฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน 8) มีความสามารถในการคิดและเสนอเหตุผล 9) สามารถปฏิบัติงานเต็มตามความรู้ความสามารถ 10) เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น 11) มีความสำนึกและถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องให้บริการ ช่วยเหลือแนะนำในสิ่งที่ติดขัดจนให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ 12) ให้การบริการด้วยความเต็มใจและเสมอภาคกันทุกระดับ 13) มีอัธยาศัยดี เป็นกันเองและสุภาพต่อทุกคน 14) ประพฤติและปฏิบัติตรงหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ วิธีการที่กำหนด 15) ถือประโยชน์ของทางราชการหรือส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 16) ตัดสินวินิจฉัย หรือแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล 17) การให้ความร่วมมือหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น 18) เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องาน และ 19) ให้ความสำคัญ ยกย่อง หรือให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงาน ซึ่งจากรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองตนที่กล่าวมานั้น สอดคล้องกับที่ ชินชัย แก้วเรือน (2558 : 158) ได้กล่าวไว้ว่า การครองงานการจัดการความสำคัญความจำเป็นของตนให้สอดคล้องกับสิ่งที่องค์การให้ความสำคัญ โน้มน้าวผู้ที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญ เห็นดีเห็นงามด้วย ซึ่งเป็นการสร้างผลกระทบที่ดีแก่สังคม องค์การ ตลอดจนประเทศชาติ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 2) มีความรู้ความสามารถและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ

ปรับปรุงงาน 4) ความผูกพันในการทำงาน และมีผลงานที่เป็นที่น่าพอใจ และ 5) การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน สอดคล้องกับที่ บุญชู แสงสุข (2544 : 41) ได้กล่าวว่า การครองคน คือ การที่บุคคลมีหลักหรือแนวทางประพฤติปฏิบัติด้วยความยุติธรรม อันทำให้เกิดความรัก เคารพนับถือและยึดเหนี่ยวน้ำใจของบุคคลอื่น สอดคล้องกับที่ สุเนตร ทองคำ (2544 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การครองคนเป็นศิลปะ การครองใจผู้อื่นและรู้จักสร้างความผูกพันที่ดีต่อกันในสังคม สอดคล้องกับที่ พระมหาบุญมี มัลลวชิโร (2550 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า การครองตนเป็นศิลปะการครองใจผู้อื่นและรู้จักสร้างความผูกพันที่ดีต่อกันในสังคม การครองคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะต้องครองใจเขาให้ได้ หากครองใจเขาได้ก็ถือว่าสำเร็จทุกอย่าง หลักการครองคนที่สำคัญ คือ การปรับใจเข้าหากัน รู้จักครองใจคนอื่น รู้จักเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 14-16) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนของข้าราชการครูด้านการครองตน ครองคน ครองงาน โดยในด้านของการครองคน หมายถึง เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ ยกย่องในเพื่อน ในสังคม ร่วมงานอย่างเปิดเผยทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบคือ 1) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้มาติดต่องาน 2) ความสามารถในการร่วมงานเป็นกลุ่ม สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความช่วยเหลือ 3) ให้บริการแก่ผู้มาติดต่องานด้วยความเสมอภาคแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ 4) การเป็นผู้มีความเป็นธรรมทั้งตนเองและต่อผู้อื่น และ 5) การเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ ทั้งในและนอกหน่วยงาน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิวพร พิลานนท์ (2555 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านการครองตน การครองคน และการครองงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการครองคน ครูควรมีความยุติธรรม มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่เอาเปรียบและก้าวร้าวในหน้าที่ของผู้อื่น และไม่พูดใส่ร้ายและส่อเสียด

4.3 รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองงาน คือ การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี ซึ่งมีจำนวน 20 รูปแบบแนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ 2) มีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ 3) สนใจและเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบ 4) ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมายอย่างดี มีประสิทธิภาพ 5) ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน 6) มีความรู้ และเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ มติ กฎหมาย และนโยบาย 7) มีความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี 8) มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติงาน 9) รักและชอบที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ 10) มีความสามารถในการคิดริเริ่ม หาหลักการ แนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน 11) มีความสามารถในการปรับปรุงงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 12) มีความสามารถในการทำงานที่ยาก หรืองานใหม่ให้สำเร็จเป็นผลดี 13) มีความกระตือรือร้น ต้องการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ 14) มีความขยันหมั่นเพียรเสียสละและอุทิศเวลาให้แก่ราชการหรืองานที่รับผิดชอบ 15) ได้รับการยกย่องในความสำเร็จของงาน 16) สามารถปฏิบัติงานในภาวะที่มีข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์หรืออัตรากำลัง 17) การปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน 18) สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องหรือเป็นไปตามความต้องการของส่วนรวม 19) ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และสาธารณูปโภคได้อย่างประหยัดและเหมาะสม และ 20) ร่วมมือ ช่วยเหลือและประสานงานระหว่างราชการกับประชาชน ซึ่งจากรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองตนที่กล่าวมานั้น สอดคล้องกับที่ ชินชัย แก้วเรือน (2558 : 158) ได้กล่าวไว้ว่า การครองงานเป็นการจัดความสำคัญความจำเป็นของตนให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้ความสำคัญ โน้มน้ำหนัก ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญ เห็นดีเห็นงามด้วย ซึ่งเป็นการสร้างผลกระทบที่ดีแก่สังคม องค์การ ตลอดจนประเทศชาติ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 2) มีความรู้ความสามารถและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงงาน 4) ความผูกพันในการทำงาน และมีผลงานที่เป็นที่น่าพอใจ และ 5) การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน สอดคล้องกับที่ พระมหาบุญมี มัลลวชิโร (2550 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า การครองงาน เป็นศิลปะการทำงานอย่างมีความสุขและได้ผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย การครองงานให้สำเร็จและเป็นสุข นับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิต เพราะการที่คนอยู่บนโลกนี้จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่น สิ่งที่เชื่อมเข้าหากันก็คืองาน จึงจำเป็นต้องรู้จักการครองงานให้เป็นสุขด้วยชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 14-16) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนของข้าราชการครูด้านการครองตน ครองคน ครองงาน โดยในด้านการครองงาน หมายถึง ประพฤติปฏิบัติงานในหน้าที่และนอกเหนือหน้าที่ สม่าเสมอ เต็มใจ มีจิตมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานที่รับผิดชอบ จนมีผลงานปรากฏที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการ ประชาชนมากกว่าผู้อื่นอย่างเด่นชัด มีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ 2) มีความรู้ความสามารถและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงงาน 4) ความพากเพียรในการทำงาน และมีผลงานที่เป็นที่น่าพอใจ และ 5) การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน รวมทั้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิวพร พิลานนท์ (2555 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านการครองตน การครองคน และการครองงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการครองงาน ครูควรปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด มีความคิดสร้างสรรค์ และศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ สม่าเสมอ พัฒนาและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ ควรจะมีวินัยในตนเอง มีความสามัคคี มีความตรงต่อเวลา และมีความเป็นประชาธิปไตย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.1.1 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 สามารถนำรูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนไปใช้ในการปฏิบัติตน ทั้งในการครองตน ครองคน และครองงาน โดยมีการปรับใช้ในการเพิ่มจุดเด่น หรือพัฒนาจุดด้อยตามสภาพบริบท

5.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 สามารถนำรูปแบบไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมผลการปฏิบัติตนของครูให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพครูในสังกัด

5.1.3 ผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรกระตุ้นให้ครูในสังกัด ในสังกัดตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคน อันประกอบด้วย หลักการครองตน ครองคน และครองงาน

5.1.4 รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองตน ครูต้องมีความตระหนักและมีความประพฤติและปฏิบัติตนประกอบไปด้วยคุณธรรมสมควรแก่การยกย่อง

5.1.5 รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองคน ครูต้องตระหนักและมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือทั้งในกลุ่มครูด้วยกันเองและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

5.1.6 รูปแบบการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการครองงาน ครูต้องตระหนักและมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบและสุดความสามารถ

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนตามหลักการครองใจคนของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

5.2.2 ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบครองตน ครองคน และครองงานของครูในโรงเรียนจังหวัดจันทบุรีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

6. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชินชัย แก้วเรือน. (2558). *การบูรณาการการครองใจคนตามแนวทางพระพุทธศาสนา*. *พินเนศวร์สาร*, 11(2), 154-168.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- บุญชู แสงสุข. (2544). *ทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหารสถานศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- พระภิกษุวิสุทธินันท์. (2546). *คุณธรรมสำหรับนักบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.
- พระมหาบุญมี มาลาวิโร. (2550). *ครองตน ครองคน ครองงาน*. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, พ.ศ. 2547. *ราชกิจจานุเบกษา*, 121(23-ก), 1-24.
- ไพรัตน์ วงษนาม. (2547). *การวิเคราะห์หัตถ์โปรแกรม LISREL*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วินัยกานต์ รุจิภักดิ์, และเอมมา อาสนจินดา. (2559). *จริยธรรมในวิชาชีพครู*. นครปฐม: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิวพร พิลาณนท์. (2555). *พฤติกรรมด้านการครองตน การครองคน และการครองงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนทร ทองคำ. (2544). *พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัฒน์ เศรษฐมกุล. (2556). *กิจกรรมสร้างเสริมวินัยในตนเองของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการแนวคิดตปัญญาศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Rovinelli, R.J. and Hambleton, R.K. (1977) On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test Item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49–60.
- Yamane, T. (1970). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.

